

Bydgoszcz, 05.02.2020 r.

dr hab. inż. Iwona Jaskulska, prof. Uczelni
Katedra Agronomii
Pracownia Produkcji Roślinnej i Doświadczalnictwa
Wydział Rolnictwa i Biotechnologii
Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy
w Bydgoszczy
Al. prof. S. Kaliskiego 7
85-796 Bydgoszcz

**Recenzja rozprawy doktorskiej mgr inż. Stanisława Świtka
nt.
„Ocena działań mających na celu zwiększenie bioróżnorodności i poziomu usług
ekosystemowych w polskim rolnictwie”**

Niniejszą recenzję przygotowano w odpowiedzi na pismo Pana prof. dr hab. Andrzeja Blecharczyka, Przewodniczącego Rady Naukowej Dyscypliny Rolnictwo i Ogrodnictwo, Wydziału Rolnictwa i Bioinżynierii Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu (z dnia 10.01.2020 roku) wraz z informacją, że uchwałą Rady Wydziału z dnia 24 września 2019 roku, wyznaczono mnie na recenzenta rozprawy doktorskiej mgr inż. Stanisława Świtka. Pracę doktorską wykonano w Instytucie Zoologii oraz w Katedrze Agronomii pod kierunkiem prof. dr. hab. Piotra Tryjanowskiego - promotora i dr hab. Zuzanny Sawinskiej - promotora pomocniczego.

W przedłożonej rozprawie doktorskiej pt. „Ocena działań mających na celu zwiększenie bioróżnorodności i poziomu usług ekosystemowych w polskim rolnictwie” mgr inż. Stanisław Świtek przedstawił wyniki dotyczące aktualnego, a jednocześnie trudnego do realizacji i interpretacji problemu oceny działań prośrodowiskowych podejmowanych przez rolników realizujących program polityki rolnej Unii Europejskiej.

I. Wprowadzenie. Ocena zasadności przeprowadzonych badań

Przed współczesnym rolnikiem stoi podwójne wyzwanie, tj. produkowanie żywności oraz ochrona przyrody i różnorodności biologicznej. Dla jakości życia przyszłych pokoleń zasadnicze znaczenie ma rozważne korzystanie z zasobów naturalnych przez człowieka żyjącego współcześnie.

Już w XVIII wieku amerykański uczonej (konserwator przyrody) George Marsh stwierdził: „Człowiek zbyt dawno zapomniał, że ziemia została mu dana jedynie w użytkowanie, nie zaś do zużycia, ani tym bardziej do rozrzutnego pustoszenia”.

Rolnictwo ma decydujący wpływ nie tylko na krajobraz obszarów wiejskich, ale także na stan środowiska przyrodniczego oraz różnorodność biologiczną. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów, specjalizacja produkcji i przejście na rolnictwo intensywne, wpłynęły niekorzystnie na zasoby wody, glebę, powietrze oraz bioróżnorodność.

Wysoko oceniam trafność wyboru tematyki badań. Wobec złożoności poznawczej i utylitarnej istoty problemu dotyczącego oceny działań mających wpływ na zwiększenie poziomu bioróżnorodności i usług ekosystemowych oraz poznania działań i opinii rolników realizujących wymogi stawiane w ramach tzw. zazielenienia i reformy Wspólnej Polityki Rolnej, badania w tym zakresie wydają się być właściwe, a nawet konieczne. Praca Doktoranta ten postulat spełnia, co należy podkreślić i zaliczyć do niewątpliwych jej walorów. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że tematyka podjęta przez Doktoranta ma w Polsce ubogie piśmiennictwo, co znajduje odzwierciedlenie m.in. w proporcji cytowanych w pracy pozycji literaturowych anglojęzycznych i krajowych.

Podjęte przez Doktoranta badania poszerzają wiedzę z zakresu wprowadzanych przez rolników działań, które docelowo mają zwiększyć poziom różnorodności biologicznej, co w przyszłości może przyczynić się do utworzenia odpowiednich regulacji w programie WPR.

2. Ocena formalna pracy

Przedmiotem recenzji jest rozprawa doktorska w postaci opracowania autorskiego Doktoranta obejmującego 55 stron tekstu, przygotowanego w oparciu o 4. jednotematyczne publikacje naukowe:

1. **Świtek, S.**, Takacs, V., Sawinska, Z., Kosiada, T., & Tryjanowski, P. Mineral nitrogen fertilisers remain a crucial factor even in the ecological intensification of agriculture. *Acta Agriculturae Scandinavica, Section B—Soil & Plant Science*.
2. **Świtek, S.**, Sawinska, Z., & Głowicka-Wołoszyn, R. A New Approach to Farm Biodiversity Assessment. *Agronomy*.
3. **Świtek, S.**, & Sawinska, Z. Farmer rationality and the adoption of greening practices in Poland. *Scientia Agricola*.
4. **Świtek, S.**, Jankowiak, Ł., Rosin, Z. M., Sawinska, Z., Steppa, R., Takacs, V., Zbyryt, A., Tryjanowski, P. Jak zachować wysoki poziom bioróżnorodności na obszarach rolniczych w Polsce? Identyfikacja najważniejszych problemów badawczych. *Więś i Rolnictwo*.

Prace te zostały opublikowane w latach 2017 - 2019, w czasopismach o zasięgu międzynarodowym i krajowym. 3 spośród nich ukazały się w czasopismach posiadających IF, tj.: *Acta Agriculturae Scandinavica, Section B-Soil & Plant Science* (IF 0,81; pkt. MNiSW 40), *Agronomy* (IF 2,259; pkt. MNiSW 100), *Scientia Agricola* (IF 1,383; pkt. MNiSW 35) oraz 1. praca w czasopiśmie krajowym - *Więś i Rolnictwo* (pkt. MNiSW 14). Łączna liczba punktów wg MNiSW wyrażających wartość naukometryczną tych prac wynosi **189**, a sumaryczny wskaźnik IF **4,6**.

Wszystkie publikacje są współautorskie, ale w każdej z nich mgr inż. Stanisław Świtek jest pierwszym autorem. Jego wkład w powstanie prac wynosił od 51% do 60% (średnio 56,5%)